

20081543212

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 47 од Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на Република Македонија” бр. 92/07), министерот за труд и социјална политика донесе

ПРАВИЛНИК ЗА МИНИМАЛНИТЕ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ НА ВРАБОТЕНИТЕ НА РАБОТНИОТ ПРОСТОР

Член 1

Со овој правилник се утврдуваат минималните барањата за безбедност и здравје на вработените на работниот простор.

Член 2

Одредбите на овој правилник не се однесуваат за:

- превозните средства кои се користат надвор од објектот, како и на работниот простор во средствата за превоз;
- привремени или мобилни работни простори;
- индустриите за екстракција;
- рибарските бродови и
- полиња, шуми, и други земјишта кои се дел од земјоделска или шумарска дејност, а се наоѓаат надвор од зградите на работодавачот.

Член 3

За да се обезбеди безбедност и здравје на вработените при работата, од страна на работодавачот треба да се обезбеди:

- сообраќајните патеки до излезите за итни случаи во секое време да бидат расчистени;
- техничкото одржување на работниот простор, опремата и средствата за работа, а посебно оние наведени во Прилогот на овој правилник, и доколку се утврдат било какви грешки кои можат да влијаат врз безбедноста и здравјето на вработените, тие да се поправат во најкус можен рок;
- работниот простор, опремата и средствата за работа, а посебно оние наведени во точка 6 од Прилогот на овој правилник треба редовно да се чистат до соодветно ниво на хигиена и заштитната опрема и средствата наменети за превентива и отстранување на опасности, а посебно оние наведени во Прилогот на овој правилник треба редовно да се одржуваат и проверуваат;
- заштитната опрема и средствата наменети за превентива или отстранување на опасности, а посебно оние наведени во Прилогот на овој правилник треба редовно да се одржуваат и проверуваат.

Член 4

Вработените и/или нивните претставници, од страна на работодавачот треба да бидат информирани за сите мерки кои ќе бидат преземени во однос на безбедноста и здравјето на работниот простор.

Член 5

Од страна на работодавачот треба да се обезбеди консултирање и учество на вработените и/или нивните претставници за сите прашања согласно членовите 25, 26 и 27 од Законот за безбедност и здравје при работа и одредбите на овој правилник вклучувајќи го и Прилогот.

Член 6

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за заштита при работа за работни и помошни простории и простори („Службен весник на Социјалистичка Република Македонија” бр. 31/89 и „Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/93).

Член 7

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-12960/1
28 ноември 2008 година
Скопје

Министер,
Целџаљ Бајрами, с.р.

ПРИЛОГ

МИНИМАЛНИ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ НА ВРАБОТЕНИТЕ НА РАБОТНИТЕ ПРОСТОРИ

1. Прелиминарна забелешка

Барањата наведени во овој прилог се применуваат онаму каде што се бараат според особините на работниот простор, активностите, условите или опасноста.

2. Стабилност и цврстина

Зградите во кои се наоѓа работниот простор, треба да имаат структура и цврстина соодветна на природата на нивната употреба.

3. Електрична инсталација

Електричната инсталација треба да биде концептирана и конструирана така што да не предизвикува опасност од пожар или експлозија; луѓето треба да бидат соодветно заштитени против ризикот на несреќи како причина од директен или индиректен контакт.

Концептирањето, конструкцијата и изборот на материјал и заштитни средства треба да бидат соодветни на напонот, надворешните услови и компетенцијата на лицата кои влегуваат во деловите од инсталацијата.

4. Патеки за итни случаи и излези

4.1. Патеките за итни случаи и излезите, треба да се расчистени и по можност директно да водат кон отворен простор или во безбедна зона.

4.2. Во случај на опасност, вработените треба да бидат во можност брзо да ги евакуираат сите работни места и што е можно побезбедно.

4.3. Бројот, распределбата и димензиите на патеките за итни случаи и излезите зависат од употребата, опремата и димензиите на работниот простор и максималниот број на лица кои може да бидат присутни.

4.4. Вратите за итни случаи треба да се отвараат кон надвор.

Клизни или ротациони врати не треба да се дозволени ако тие се посебно наменети како излези за итни случаи.

Вратите за итни случаи не треба да бидат заклучени или прицврстени но да не можат лесно и веднаш да се отворат од секое лице кое може нив да ги користи како за итна потреба.

4.5. Посебните патеки и излези за итни случаи треба да бидат обележани со знаци во согласност со Правилникот за безбедносните знаци при работа („Сл. весник на Република Македонија“ бр. 127/07).

Таквите знаци треба да бидат ставени на соодветни места и да бидат трајни.

4.6. Вратите за итни случаи не треба да бидат заклучени.

Патеките за итни случаи, излезите, сообраќајните патеки и вратите кои водат кон нив, треба да бидат слободни од пречки така што тие да можат да бидат користени во било кое време.

4.7. Патеките за итни случаи и излезите, треба да се осветлени со светло за итни случаи со соодветен интензитет во случај нормалното светло да откаже.

5. Детектори за пожар и противпожарна опрема

5.1. Во зависност од димензиите и употребата на зградите, опремата кои тие ја содржат, физичките и хемиските особини на присутните супстанции и максималниот можен број на присутни лица, работните простори треба да бидат опремени со соодветна противпожарна опрема и, ако е потребно, детектори за пожар и алармни системи.

5.2. Неавтоматска противпожарна опрема треба да биде лесно достапна и едноставна за употреба.

Опремата треба да биде обележана со знаци согласно Правилникот за знаци за безбедност и здравје при работа.

Таквите знаци треба да бидат наместени на соодветни места и треба да се трајни.

6. Вентилација на затворени работни простори

6.1. Потребно е да бидат преземени мерки да во затворените работни места да има доволно свеж воздух, земајќи ги предвид работните методи кои се употребени и физичките особености на местата на вработените.

Ако се користи механички систем за вентилирање, тој треба да се одржува редовно.

Контролниот систем треба да регистрира секаков дефект, каде тоа е неопходно за здравјето на вработените.

6.2. Ако е во употреба разладен систем или инсталации за механичка вентилација, тие треба да функционираат така да вработените не се изложени на провев кој е причина за непријатност.

Било каков талог или валканици кои можат брзо да предизвикаат опасност по здравјето на вработените со загадување на атмосферата, треба веднаш да бидат отстранети.

7. Температура во простории

7.1. Во текот на работните часови температурата во работните простори треба да биде соодветна за вработените земајќи ги предвид работните методи кои се употребени и физичките барања од вработените.

7.2. Температурата во просторите за одмор, собите за персонал, санитарните јазли, мензите и собите за прва помош, треба да биде соодветна а посебно за намената на таквите простори.

7.3. Прозорците, светларниците и стаклените прегради, според природата на работата и работниот простор, треба да овозможуваат доволно сончева светлина.

8. Природно и вештачко осветлување на просториите

8.1. Работниот простор треба колку што е можно повеќе, природно да биде осветлен и да биде опремен со вештачко осветлување соодветно за заштита на безбедноста и здравјето на вработените.

8.2. Инсталацијата за осветлување во просториите кои содржат работни места и ходници треба да биде наместена така да не претставува ризик од несреќи за вработените како резултат на видот на осветлување што е инсталирано.

8.3. Работните места во кои вработените се особено изложени на ризици во случај на дефект на вештачкото светло, треба да бидат опремени со осветлување за итни случаи со соодветен интензитет.

9. Подови, сидови, тавани и покриви на просториите

9.1. Подовите на работните простори не треба да имаат опасни испаѓчувања, вдлабнатини или преклопи и треба да бидат прицврстени, стабилни и да не се лизгаат.

Работните простори кои содржат работни места, треба да бидат соодветно изолирани, имајќи го во предвид видот на работата и физичката активност на вработените.

9.2. Површините на подовите, сидовите и таваните во просториите, треба да бидат такви да можат да се чистат или обновуваат на соодветен стандарден начин.

9.3. Просирните или делумно прозирните сидови, а особено оние од целосно стакло на просториите во близина на работниот простор и сообраќајните патеки, треба да бидат чисти и јасно обележени и направени од безбеден материјал или да бидат заградени, за да ги спречат вработените да доаѓаат во контакт со сидовите или да се повредат доколку некој сид се скрши.

9.4. Пристапот кон покривите направени од материјали со недоволна цврстина не треба да биде дозволен доколку не е обезбедена опрема која ќе овозможи работата може да се врши на безбеден начин.

10. Прозорци и светларници

10.1. Вработените треба да бидат во можност да ги отвараат, затвараат, подесуваат или осигуруваат прозорците, светларниците и вентузите на безбеден начин. Кога се отворени, тие не треба да претставуваат опасност за вработените.

10.2. Прозорците и светларниците треба да бидат направени во зависност од опремата која се користи и да бидат достапни за чистење без ризик за вработените кои ја вршат таа работа, или за оние кои работат во или околу зградата.

11. Врати и порти

11.1. Положбата, бројот и димензиите на вратите и портите и материјалите употребени во нивната конструкција, се одредуваат според природата и употребата на просториите или просторите.

11.2. Просирните врати треба да бидат соодветно обележани на видливо ниво.

11.3. Вратите кои се нишаат и портите треба да бидат просирни или да имаат отвори за поглед.

11.4. Ако просирните или делумно прозирните површини на вратите и портите не се направени од безбеден материјал и ако постои опасност да вработените бидат повредени ако некоја врата или порта се скрши, површината треба да се заштити од кршење.

11.5. Телескопските врати треба да бидат фиксирани со безбедни средства за нивна превентива од исклизнување или паѓање.

11.6. Вратите и портите кои се отвараат нагоре треба да бидат прицврстени со механизам кој нив ќе ги обезбеди од паѓање наназад.

11.7. Вратите долж патеките за бегање, треба да бидат соодветно обележени.

Треба да биде можно нивно отварање одвнатре во секое време без посебна помош.

Треба да биде можно вратите да се отвараат кога работните места се заземени.

11.8. Потребно е да се обезбедат врати за пешаци во близината на портите наменети за сообраќај на возила, освен ако тоа е безбедно за пешаците при прелаз на канал; ваквите врати треба да бидат јасно обележени и постојано расчистени.

11.9. Механичките врати и порти, треба да функционираат така што да нема ризик од несреќи за вработените.

Тие треба да бидат прицврстени со лесни препознатливи средства за брзо затварање и воколку тие не се отвараат автоматски во случај на електрична грешка, треба да биде можно да се отвараат и рачно.

12. Сообраќајни патеки - опасни простори

12.1 Сообраќајните патеки, вклучувајќи степеници, фиксирани скалила, простори за утовар и рампи, треба да бидат сместени и димензионирани да осигурат лесен, безбеден и соодветен пристап за пешаци или возила така што нема да ги загрозуваат вработените кои работат во близината на овие сообраќајни патеки.

12.2. Патеките наменети за движење на пешаци и/или сообраќај на стока треба да бидат димензионирани во согласност со бројот на потенцијалните корисници и видот на установата.

Ако се користени транспортни средства на овие патеки, треба да биде обезбеден доволен простор за пешаците.

12.3. Доволен простор треба да биде обезбеден меѓу сообраќајните патеки за возила и вратите, портите, патеките за пешаци, ходниците и степениците.

12.4. Онаму каде употребата и опремата во просториите бара заштита на вработените, патеките за движење треба да бидат јасно обележени.

12.5. Воколку работното место содржи опасни простори во кои, поради природата на работата постои ризик за вработен или предмети кои паѓаат, тие места треба да бидат опремени, колку што може, со средства за превентива за да не влезат неовластени вработени во овие простори.

Потребно е да се преземат соодветни мерки за заштита на вработените кои се овластени да влегуваат во опасните простори.

Опасните простори треба да бидат јасно обележани.

13. Посебни мерки за ескалатори и травелатори

Ескалаторите и травелаторите треба да функционираат безбедно.

Тие треба да бидат опремени со секакви потребни безбедносни средства.

Тие треба да бидат снабдени со лесно препознатливи и достапни средства за брзо исклучување.

14. Места за товарање и рампи

14.1 Просторите за товарање и рампите, треба да бидат соодветни на димензиите на товарот кој треба да биде транспортиран.

14.2. Просторите за товарање треба да имаат најмалку еден излез.

Онаму каде технички е изводливо, долгите простори треба да имаат најмалку по еден излез на секој крај.

14.3. Платформите за товарање, треба колку што е можно, да бидат доволно безбедни за да ги заштитат вработените од паѓање.

15. Димензии на собите и воздушниот простор во собите - слободно движење во работното место

15.1. Работните простории треба да имаат доволно површина, висина и воздушен простор кои ќе овозможат на вработените да ја извршуваат нивната работа без ризик по нивната безбедност, здравје и добросостојба.

15.2. Димензиите на слободниот незаземен простор во работното место, треба да бидат пресметани така да овозможат на вработените доволно простор и слобода на движење за извршување на нивната работа.

Ако ова не е можно поради посебноста на работното место, вработениот треба да има доволно простор за движење во близина на неговото работно место.

16. Простории за одмор

16.1. Онаму каде тоа го бара безбедноста или здравјето на вработените а особено поради видот на активноста извршена надвор, или присуствуваат поголем број вработени, вработените треба да бидат обезбедени со лесно достапна просторија за одмор.

Оваа одредба не се применува ако вработените работат во канцеларии или слични работни простории кои овозможуваат еквивалентна релаксација во текот на паузите.

16.2. Просториите за одмор треба да бидат доволно големи и опремени со соодветен број маси и столови со наслони соодветно на бројот на вработените.

16.3. Во собите за одмор треба да бидат воведени соодветни мерки за заштита на непушачите против непријатноста предизвикана од тутунскиот чад.

16.4. Воколку работните часови редовно и често се прекинуваат и не постојат простории за одмор, и секогаш кога тоа е барано за безбедноста и здравјето на вработените, треба да бидат обезбедени други простории во кои вработените можат да престојуваат во текот на паузите.

Соодветни мерки треба да бидат преземени за заштита на непушачите против непријатноста предизвикана од тутунскиот чад.

17. Жени трудници и мајки доилки

На жените трудници и мајките доилки треба да им биде обезбедено да легнат и да се одмараат во соодветни услови.

18. Санитарна опрема

18.1. Соблекувални и шкафови

18.1.1 За вработените треба да бидат обезбедени соодветни соблекувални ако тие носат специјална работна облека и онаму каде од здравствени и интимни причини тие не можат да очекуваат да се пресоблекуваат во друга просторија.

Соблекувалните треба да бидат лесно достапни, и да бидат со доволен капацитет и обезбедени со клупи или столици.

18.1.2. Соблекувалните треба да бидат доволно големи и да имаат достапни средства за да секој вработен ги заклучи своите алишта во текот на работните часови.

Ако условите тоа го бараат (на пр. опасни супстанции, влажност, валканост), шкафовите за работната облека на вработените, треба да бидат одделни од оние за обичната облека.

18.1.3. Треба да има посебни соблекувални или да се превземат мерки за одвоено користење на соблекувалните за мажи и жени.

18.1.4. Ако не се бара соблекувалните да бидат според одредбата на точката 18.1.1 од овој прилог, секој вработен треба да биде обезбеден со место за чување на своите алишта.

18.2. Тушеви и мијалници

18.2.1. Соодветни и погодни тушеви треба да бидат обезбедени за вработените воколку тоа го бара природата на работата или од здравствени причини.

Треба да се обезбедат мерки за посебни простории со тушеви или посебно користење на просториите со мијалници од маж и жена.

18.2.2. Просториите со тушеви треба да бидат доволно големи за да му овозможат на секој вработен да се измие без пречки во услови на соодветен стандард на хигиена.

Тушевите треба да бидат опремени со топла и студена проточна вода.

18.2.3. Онаму каде не се бараат услови за тушеви според одредбата на точката 18.2.1. од овој прилог, треба да бидат обезбедени соодветни мијалници со проточна вода (ако треба и топла вода) во близината на работното место и соблекувалните.

Таквите мијалници треба да бидат одделени, или користењето да биде одделно од маж и жена кога тоа се бара од интимни причини.

18.2.4. Кога таваните од собите на тушевите или мијалниците се посебно одвоени од соблекувалните, помеѓу нив треба да биде олеснето комуницирањето.

18.3. Тоалети и мијалници

Потребно е да бидат обезбедени посебни санитарни уреди во близина на работните места, просториите за одмор, соблекувалните и просториите со тушеви или мијалници, со соодветен број на тоалети и мијалници.

Треба да бидат направени мерки за одвоени мијалници или употребата на мијалниците да биде одвоена за мажи и жени.

19. Простории за прва помош

19.1. Една или повеќе простории за прва помош, треба да бидат обезбедени таму каде што тоа го налага големината на просториите, видот на активноста што се обавува и зачестеноста на несреќите при работа.

19.2. Просториите за прва помош треба да бидат обезбедени со основни инсталации за прва помош и опрема и да бидат лесно достапни за носилки.

Тие треба да бидат обележани согласно со Правилникот за безбедносни знаци при работа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 127/07).

19.3. Како додаток, опремата за прва помош, треба да биде достапна до сите места кога тоа го бараат условите за работа.

Оваа опрема треба да биде соодветно обележана и лесно достапна.

20. Вработени инвалидни лица

Работните места треба да бидат организирани така да се води сметка и за инвалидните лица.

Оваа одредба се применува за вратите, ходниците, скалите, тушевите, мијалниците, тоалетите и работните места кои се користат од инвалидните лица.

21. Надворешни работни места (посебни одредби)

21.1. Надворешните работни места, сообраќајните патеки и другите простори или инсталации кои се користени или на кои работат вработени во текот на нивната работа, треба да бидат организирани така да е овозможуен безбедна проток на пешаци и возила.

Одредбите од точките 12, 13 и 14 од овој прилог исто така се однесуваат на главните сообраќајни патеки за движење према положбата на објектите (сообраќајни патеки кои водат до фиксни работни места), за сообраќајните патеки кои се користени за редовно одржување и за надзор на инсталациите во објектите и местата за товарање.

Одредбите на точката 12 се применуваат и за надворешните работни места.

21.2. Надворешните работни места треба да бидат соодветно осветлени со вештачко осветлување ако дневното светло не е соодветно.

21.3. Кога вработените се вработени на надворешни работни места, таквите работни места по можност треба да бидат уредени така што вработените да:

а) се заштитени од неповолни временски услови и ако е потребно од предмети кои паѓаат;

б) не се изложени на штетни нивоа од бучава или на штетни надворешни влијанија како гасови, пареа или прав;

в) им биде овозможено брзо напуштање на нивните работни места, во случај на опасност или да им биде достапна брза помош, и

г) не се лизнат или паднат.